

FƏNN SİLLABUSU
(işçi tədris proqramı)

İxtisasın şifri və adı: 7003012- Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

İxtisaslaşma: Muzeyşünaslıq

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Muzeyşünaslığın nəzəri əsasları (İşçi proqram. Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol N6)

Kodu: MIF-B01.05

Tədris ili: I (2025-2026)

Semestr: II (yaz)

Tədris yükü: Cəmi 180 saat. Auditoriya yükü 45 saat: (30 saat müəhazirə, 15 saat seminar)

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Təhsilalma forması: əyani

Tədrisin dili: Azərbaycan dili

II Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: dos..Məcədova Leyla Qadir qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 21, 2 saylı tədris korpusu

Məsləhət saati: V gün:saat 16.00-17.00

E-mail ünvanı: Kameliya-76@mail.ru

III Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Əmirxanov S. "Muzeyşünaslığın nəzəri əsasları. Bakr: 2004
2. .Muzeylər haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı. 2000.
3. Muzeyşünaslıq (dərslik), Bakı.2002
4. Qurbanova.E, Dünya muzeyləri .Bakı, 1995
5. Azərbaycan Respublikasının Qanunlar küllüyyatı. B.;Qanun,2001.
6. Muzey ekspozisiyasının layihələndirilməsinin bəzi məsələləri (Referat), B.1991.
7. Muzeyşünaslıq. Bakı..2001.
8. Azərbaycan Milli Tarix muzeyi- 80, Bakı.2014
9. Məlikova.E. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası. Bakı. 2011
- 10.Məlikova.E. Bədii mədəniyyətin inkişafında incəsənət muzeylərinin rolu .Bakı -2014
11. Əmirxan.S ov Nəzəri muzeyşünaslıq Bakı-2009
- 12.Məlikova.E. Azərbaycan muzeyşünaslığı. I cild. Bakı 2021
- 13.Məlikova.E. Azərbaycan muzeyşünaslığı. II cild. Bakı 2021
14. Qurbanova.E. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası. B., 2014.

IV Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnin predmeti problemin inkişaf dərəcəsinə təyin edir. Muzey mühiti daxilində muzey əşyaları, materialları, eksponatlar vasitəsilə ekspozisiyadakı təsir gücü ilə, digər kütləvi tədbirlərin məqsədyönlü nəticəsi vasitəsilə aydınlaşdırmaq mümkündür ki, bu prosesdə qarşılıqlı əlaqə və qanunauyğunluqlar mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu fənn obyektiv qanunauyğunluqlar əsasında tarixi dövrlərdən bu günə kimi baş vermiş hadisələrin təcəssümünü əks etdirən əşya, materiallar bədii sənətkarlıq nümunələri və bunların əsasında yaranmış məlumatlar, bilik və yaradıcı bacarıqlar, qabiliyyətlərin muzey fəaliyyətilə nəsillərə ötürülməsinin sistemləşdirilməsinin nəzəri əsasları öyrənir. Fənnin məqsədi muzeyşünaslığın nəzəri əsaslarını öyrədilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları

nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan билетinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam aça bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat. Cəmi 45 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Mühazirə	
1.	Mövzu. Muzeyşünaslığın fundamental elmi sahəsi kimi inkişafı. Plan: 1. Muzeyşünaslığın predmeti və elminin nəzəri əsasları. 2. Muzeyşünaslığın məqsəd və vəzifələri. Mənbə: [1,3;8,9]	2	
2.	Mövzu. Müzeyşünaslığın elmi metodologiyası Plan:	2	

	1. Müzeyşünaslıq elminin metod və struktur elementləri. 2. Müzeyşünaslığın nəzəri metodologiyası. Mənbə: [1,3,5,9]		
3.	Mövzu. Müzeyşünaslığın ümumi nəzəriyyəsinin elmi təhlili Plan: 1. Müzeyşünaslıq digər elmlər sisteminin qovşağında. 2. Müzeyşünaslığın elmi-ictimai əhəmiyyəti.. Mənbə: [1,5,7,8]	2	
4.	Mövzu. Fond işi muzey fəaliyyətinin aparıcı istiqaməti kimi Plan: 1. Muzey fondları anlayışının elmi təhlili. 2. Muzey fondların növləri. 3. Muzey fondların elmi əsaslarla təşkili qaydaları. Mənbə: [1,8,10,14]	2	
5.	Mövzu. Muzey kommunikasiyası və onun nəzəri əsasları Plan: 1. Muzey kommunikasiyasının mühüm elementləri. 2. Muzey kommunikasiyasının əsas forması olan "daimi ekspozisiya" və "müvəqqəti sərgi"dən istifadə etmə yolları. Mənbə: [1,8,9,11]	2	
6.	Mövzu. Muzey terminalogiyası və əşyaların təyinatı üzrə inventar qeydi Plan: 1. Muzey terminlərinin yaranması 2. Terminlər təyinatı üzrə istifadə qaydaları 3. Əşyaların inventarlaşması və inventar dəftərinin təyinatı Mənbə: [1,4,5,8,9]	2	
7.	Mövzu. Muzey arxivlərinin fubndamental əsaslarla öyrənilmə metodları Plan: 1. Muzey arxivlərində əsas iş fəaliyyətinin növləri. 2. Muzey arxivləri-elmi tədqiqat işinin fundamental əsas kimi. 3. Arxivlər-muzeylərin ayrılmaz tərkib hissəsi kimi. Mənbə: [1,5,7,10,12]	2	
8.	Mövzu. Muzeylərin funksional fəaliyyət istiqamətləri Plan: 1. Muzeylərin elmi-maarif məqsədləri-elmi biliklərin kütləviləşdirilməsi və təbliği. 2. Estetik maarif məqsədləri-incəsənətin təbliği yollar. 3. Pedaqoji məqsədlər, ümumi mədəni səviyyənin yüksəldilməsi. Mənbə: [1,3,4,6,9,12]	2	
9.	Mövzu. Muzeylərdə maddi sərvətlərin qorunması elmi faktor kimi Plan: 1. Dövlət mədəniyyət sistemində daxil olan digər təsisatlar kimi muzey müəssisələrinin başlıca vəzifələri. 2. Milli mədəniyyət sərvətlərinin etibarlı şəkildə toplanıb qorunması, gələcək nəsillərə çatdırılması və təbliği. 3. Muzeyi materialların toplanması qayda və formaları Mənbə: [1,2,4,5,11]	2	
10.	Mövzu. Muzeylər elmi tədqiqat müəssisəsi kimi Plan: 1. Muzeylərdə aparılan elmi-tədqiqat işinin elmi dəyəri. 2. Fond və ekspozisiya əsasında aparılan elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırma qaydaları. 3. Tədqiqatların nəticələrindən istifadə qaydaları. Mənbə: [1,4,7,11,12,13]	2	

11.	Mövzu. Muzeşünaslıq elminin nəzəri biliklər sistemində yeri. Plan: 1. Muzeşünaslıq haqqında dərc olunmuş elmi publisistik ədəbiyyatların nəzəri əsaslarla araşdırılması. 2. Nəzəri informasiyaların xronoloji düzülüşü tədqiqat obyektinə kimi. 3. Muzeşünaslıq elmi nəşriyyat işinin təşkili. Mənbə: [1,3,4,13]	2	
12.	Mövzu. Müasir muzeşünaslıq elmi funksiyaları Plan: 1. Müasir muzeşünaslıqda ictimai funksiya ilə yanaşı elmi funksiyanın rolu. 2. Muzeşünaslıq kəşflərinin estetik dünyagörüşünü yüksəldilməsinə xidmət etmə yolları. 3. Muzeşünaslıq elminin dünyada alimlərinin gəldiyi nəticə və təkliflər. Mənbə: [1,3,8,9,10]	2	
13.	Mövzu. Azərbaycanın muzeşünaslıq fəaliyyət istiqamətləri Plan: 1. Milli Azərbaycan Tarix muzeyinin fəaliyyət istiqamətləri 2. Tarix diyarşünaslıq muzeşünaslıq fəaliyyət istiqamətləri 3. Azərbaycan müxtəlif profilli muzeşünaslıq fəaliyyət istiqamətləri Mənbə: [1,2,4,5,6]	2	
14.	Mövzu. Muzeşünaslıq Azərbaycanın təhsil sistemində daxil olan fənn kimi Plan: 1. Muzeşünaslıq tarixinin inkişaf dinamikasının tədqiqatında rolu. 2. Muzeşünaslıqın tədrisində nəzəri və təcürbi biliklərin əlaqəli təhlili. 3. Muzeşünaslıqın tam orta və ali məktəb sistemi ilə qarşılıqlı əlaqələri. Mənbə: [1,5,7,13]	2	
15.	Mövzu. Beynəlxalq müzey təşkilatları Plan: 1. Beynəlxalq müzey təşkilatlarının yaranma tarixi və fəaliyyəti 2. Milli Muzeşünaslıqın beynəlxalq müzey sistemində inteqrasiyası prosesi Mənbə: [10;11;12;13]	2	

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1.	Mövzu. Muzeşünaslıqın fundamental elmi sahəsi kimi inkişafı. Muzeşünaslıqın elmi metodologiyası	2	
2.	Mövzu. Muzeşünaslıqın ümumi nəzəriyyəsinin elmi təhlili	2	
3.	Mövzu. Fond işi muzeşünaslıq fəaliyyətinin aparıcı istiqaməti kimi. Muzeşünaslıq kommunikasiyası və onun nəzəri əsasları	2	
4.	Mövzu. Muzeşünaslıq terminalogiyası və əşyaların təyinatı üzrə inventar qeydi. Muzeşünaslıq arxivlərinin fundamental əsaslarla öyrənilmə metodları	2	
5.	Mövzu. Muzeşünaslıqın funksional fəaliyyət istiqamətləri. Muzeşünaslıqda maddi sərvətlərin qorunması elmi faktor kimi	2	
6.	Mövzu. Muzeşünaslıq elminin nəzəri biliklər sistemində yeri. Müasir muzeşünaslıq elmi funksiyaları	2	
7.	Mövzu. Azərbaycanın muzeşünaslıq fəaliyyət istiqamətləri. Muzeşünaslıq Azərbaycanın təhsil sistemində daxil olan fənn kimi	2	
8.	Mövzu. Beynəlxalq müzey təşkilatları	1	

XI.Fənn üzrə tələblər:

Muzeyşünaslığın fundamental elmi sahəsi kimi inkişafı, muzeyşünaslığın elmi metodologiyası, muzeylər elmi tədqiqat müəssisəsi kimi, Azərbaycanın muzeylərinin fəaliyyət istiqamətləri, beynəlxalq muzey təşkilatları, müasir muzeylərin elmi funksiyaları, muzeyşünaslığın elmi-nəzəri məsələləri ilə tanış olub və geniş təhlili ilə araşdırmalarının aparılması mexanizmlərini göstərmək.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktik tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Muzeylərin təşəkkülü, inkişafı ayrı-ayrı illərdə baş verən ictimai-siyasi hadisələrin gedişi mühit və şəraitlə uyğunluğunu müəyyən etmək
- Dünyada müxtəlif profilli muzeylərin fəaliyyətini və müasir texnikanın muzeyə tətbiqini bilmək.
- Muzeyşünaslığın obyektı, strukturu muzey işinin xarakter və profil bölgüsünü müəyyənləşdirmək
- muzeylərin cəmiyyətin sosial-mədəni həyatına inteqrasiyası ilə müəyyənləşdirmək
- Muzeylər tarix və mədəniyyət abidələrini qorumaqla yanaşı, onları dəyərli muzey eksponatlarına çevirərək keçmişlə müasirliyi kompleks halda öyrənməsinə şərait yaratmaq.
- Muzeyşünaslıq üzrə toplayıcılıq, kolleksiyaçılıq fəaliyyətinin əsas motivasiyası haqqında bilikləri mənimsəmək.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Muzeyşünaslığın predmeti və elminin nəzəri əsasları.
2. Muzeyşünaslığın məqsəd və vəzifələri.
3. Muzeyşünaslıq elminin metod və struktur elementləri.
4. Muzeyşünaslığın nəzəri metodologiyası.
5. Muzeyşünaslıq digər elmlər sisteminin qovşağında.
6. Muzeyşünaslığın elmi-ictimai əhəmiyyəti..
7. Muzey fondları anlayışının elmi təhlili.
8. Muzey fondların növləri.
9. Muzey fondların elmi əsaslarla təşkili qaydaları.
10. Muzey kommunikasiyasının mühüm elementləri.

II Kollektiv sualları:

1. Dövlət mədəniyyət sistemində daxil olan digər təsisatlar kimi muzey müəssisələrinin başlıca vəzifələri.
2. Milli mədəniyyət sərvətlərinin etibarlı şəkildə toplanıb qorunması, gələcək nəsillərə çatdırılması və təbliği.
3. Muzeyi materialların toplanması qayda və formaları
4. Muzeylərdə aparılan elmi-tədqiqat işinin elmi dəyəri.
5. Fond və ekspozisiya əsasında aparılan elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırma qaydaları.
6. Tədqiqatların nəticələrindən istifadə qaydaları.
7. Muzeylər haqqında dərc olunmuş elmi publisistik ədəbiyyatların nəzəri əsaslarla araşdırılması.
8. Nəzəri informasiyaların xronoloji düzülüşü tədqiqat obyektı kimi.
9. Muzeylərdə elmi nəşriyyat işinin təşkili.
10. Müasir muzeylərdə ictimai funksiya ilə yanaşı elmi funksiyanın rolu.

XVI Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Muzeyşünaslığın predmeti və elminin nəzəri əsasları.
2. Muzeyşünaslığın məqsəd və vəzifələri.
3. Muzeyşünaslıq elminin metod və struktur elementləri.
4. Muzeyşünaslığın nəzəri metodologiyası.
5. Muzeyşünaslıq digər elmlər sisteminin qovşağında.
6. Muzeyşünaslığın elmi-ictimai əhəmiyyəti..

7. Muzey fondları anlayışının elmi təhlili.
8. Muzey fondların növləri.
9. Müzey fondların elmi əsaslarla təşkilli qaydaları.
10. Muzey kommunikasiyasının mühüm elementləri.
11. Muzey kommunikasiyasının əsas forması olan "daimi ekspozisiya" və "müvəqqəti sərgi"dən istifadə etmə yolları.
12. Müzey terminlərinin yaranması
13. Terminlər təyinatı üzrə istifadə qaydaları
14. Əşyaların inventarlaşması və inventar dəftərinin təyinatı
15. Muzey arxivlərində əsas iş fəaliyyətinin növləri.
16. Muzey arxivləri-elmi tədqiqat işinin fundamental əsas kimi.
17. Arxivlər-muzeylərin ayrılmaz tərkib hissəsi kimi.
18. Muzeylərin elmi-maarif məqsədləri-elmi biliklərin kütləviləşdirilməsi və təbliği.
19. Estetik maarif məqsədləri-incəsənətin təbliği yollar.
20. Pedaqoji məqsədlər, ümumi mədəni səviyyənin yüksəldilməsi.
21. Dövlət mədəniyyət sisteminə daxil olan digər təsisatlar kimi muzey müəssisələrinin başlıca vəzifələri.
22. Milli mədəniyyət sərvətlərinin etibarlı şəkildə toplanıb qorunması, gələcək nəsillərə çatdırılması və təbliği.
23. Muzeyi materialların toplanması qayda və formaları
24. Muzeylərdə aparılan elmi-tədqiqat işinin elmi dəyəri.
25. Fond və ekspozisiya əsasında aparılan elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırma qaydaları.
26. Tədqiqatların nəticələrindən istifadə qaydaları.
27. Muzeylər haqqında dərc olunmuş elmi publisistik ədəbiyyatların nəzəri əsaslarla araşdırılması.
28. Nəzəri informasiyaların xronoloji düzülüşü tədqiqat obyektinə kimi.
29. Müzeylərdə elmi nəşriyyat işinin təşkili.
30. Müasir muzeylərdə ictimai funksiya ilə yanaşı elmi funksiyanın rolu.
31. Muzeylərin kütlələrin estetik dünyagörüşünü yüksəldilməsinə xidmət etmə yolları.
32. Muzeyşünaslıq elmində dünya alimlərinin gəldiyi nəticə və təkliflər.
33. Milli Azərbaycan Tarix muzeyinin fəaliyyət istiqamətləri
34. Tarix diyarşünaslıq muzeylərin fəaliyyət istiqamətləri
35. Azərbaycan müxtəlif profilli muzeyləri fəaliyyət istiqamətləri
36. Muzeylərin tarixin inkişaf dinamikasının təqdimində rolu.
37. Muzeyşünaslığın tədrisində nəzəri və təcürbi biliklərin əlaqəli təhlili.
38. Muzeylərin tam orta və ali məktəb sistemi ilə qarşılıqlı əlaqələri.
39. Beynəlxalq muzey təşkilatların yaranma tarixi və fəaliyyəti
40. Milli Muzeylərin beynəlxalq muzey sisteminə inteqrasiyası prosesi

Muzeyşünaslığın nəzəri əsasları fəninin sillabusu "Muzeyşünaslıq" ixtisaslaşmasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 13.02.2026-cı il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib olunmuşdur. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (13 fevral 2026-cı il, protokol № 6).

Fənn müəllimi : dos.L.Q.Məcədova

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov